

„Soča“ izhaja vsak četrtek in velja
s pošto prejemana ali v Gorici na doma
pošiljana:

Vse leto f. 4.50
Pol leta „ 2.30
Četrt leta „ 1.20

Pri oznanilih in ravno tako pri „po-
slanicah“ se plačuje za navadno tristopne
vrsto:

8 kr., če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 krat
6 „ „ „ 3 krat
Za večje črke po prostoru.

SOČA

Glasilo slovenskega političnega društva goriškega za brambo narodnih pravic.

Posamezne številke se dobivajo po 10
soldov v Gorici pri Paternolliju; v Trstu
v tobakarnicah „Via del Belvedere 179
in „Via della caserma 60“

Naročnina in dopisi naj se blago-
voljno pošiljajo pod naslovom: Ured-
ništvo oziroma upravnništvo v Pater-
nollijevi tiskarni v Gorici. — Rokopisi
se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno
frankujejo. — Delalcem in drugim no-
premožnim se naročnina zniža, ako se
oglasijo pri uredništvu.

Goriške mednarodne razmere.

Še zdaj nij vtihnila govorica o strašnem uboju za božične
praznike; ranjki Lašič prežgoda počiva v mrzlem grobu,
drugi ranjenci so že okrevali in napadnikov nekateri
so dobro shranjeni, mej tem ko so menda trije manj
kot promitirani že iz zapora izpuščeni. Nij nam tre-
ba poudarjati, da je strašna smrt Lašič-eva zbudila naj-
večje mrzenje do morilcev v vseh poštenih krogih gori-
škega mestjanstva in da so si posebno okoliščani gori-
ški reč smatrali kakor napad zaradi sovraštva in mrze-
nja slov. narodnosti, to je dokazal velikanski pogreb v
Bentah in še marsikak drugi dogodek. Vendar pa je
to gotovo, da Slovenci ne morejo in ne smejo italijan-
ske narodnosti za ta surov čin odgovorne storiti; veči-
na onih zločincev nij prav za prav italijanske narodno-
sti, to kažejo imena Čičigaj, Devetak itd.; starši teh
zločincev najbrže še zdaj govorijo slovensko v družini,
ampak renegati slovenski so in taki, kakor v obče zna-
no, strašno mrzijo narodnost svojih očetov. Kolikokrat
taki razbrzdani goriški postopači kolnejo svojega očeta
in mater, ker sta Slovenci; „moštro di škiaf“ je tem ne-
omikanim ljudem navadna govorica in fanatizem v tem
obziru je pri naših goriških renegatih nizke društvene
stopinje tako dobro poznan, da ga nij treba še le na
dolgo dokazovati.

So potem nekateri krogi goriških Italijanov; ki bi
radi Slovence rabili proti Germanizmu; pa ti gospodje
ne privoščijo Slovincem prave ravnopravnosti in se na
skritem jezé, če morejo Slovincem kaj priznati. Tudi
v žilah teh se ne preliva italijanska krv, ampak veči-
noma slovenska. Pravi Italijani ne mrzé toliko naše
narodnosti in radi pripoznavajo, da je v zadnjem času
mного napredovala; omikani in značajni ljudje sploh
spoštujejo vsako legalno in plemenito delovanje za pov-
zdigo tlačenega slovenskega naroda in tedaj tudi spo-
štujejo one narodne slovenske voditelje, ki si mnogo
prizadevajo za povzdigo svojega naroda in ki se neustraš-
no drže narodne politike in ne menjavajo svojih prin-
cipov. Skupni nasprotnik naravno sili obé narodnosti
goriški, da se v mnogih zadevah porazumete in skup-
no postopate; italijanski bolji krogi so tudi že davno
spoznali, da Slovenci zvesto drže dano besedo in zato-
rej jim zadnji čas več zaupajo, nego poprej; a da bi
bila zaradi tega že popolnoma nehala mejsebojna zavist

in na njeno mesto stopilo spoštovanje in popolno pri-
znanje Slovencev, tega se še ne more trditi. Predno
pride do tega, mora našo deželo preveti pravi duh omi-
ke, mora nastopiti doba veče svobode v Avstriji in prava
morala mora spodrinuti preveliko hinavstvo; slovensko
očete in matere v mestu mora poblašiti ljubezen do
svoje narodnosti, da je ne bodo zatajevali in odgojeva-
li fanatične renegate. — Dokler pa tega ne bodo, nij
misliti na oni lepi mejsebojni mir mej narodnostima v
Gorici, katerega na vsako živajo narodnosti v Švici
ali severni Ameriki.

In če je temu tako, kedo se bo čudil, če se v
Gorici tn in tam počne srd mej narodnostima v ob-
liki zasmehovanja, ali celo krvavega boja. Nizki stan
rokodelcev je prav lahko fanatizirati in prav v tem stanu
je veliko renegatsvo in mrzenja za vsako slovansko
reč. Prav zaradi tega je treba, da slovenski možje tudi
na to mislijo, kako bodo rešili slov. rokodelca iz rok ta-
kih kolegov in ga oblažili ter ohranili svoji narodnosti.
Gledé na vse to, kar smo povedali, se moramo jako
čuditi, da se uradni ali vladni list „Adria“, ki izhaja
kot priloga „Osservatore Triestino“ v Trstu, toliko tru-
di oporekati našo vest o strašnem napadu Slovencev,
češ da so bili napadeni le kmetje, ne pa Slovenci in
da vsa ta žalostna dogodka nij imela značaja boja mej
narodnostima. Mi moramo nasproti tej trditvi postaviti
faktum, da so napadniki renške fante iz boljših hiš,
manj ali več izšolane ljudi, torej ne kmeto, kakor trdi
„Adria“, uže dosti pred strašno katastrofo zaničevali
zaradi slovenskega petja, da so na dalje napadniki pred
kavarno „Fenice“ kričali: „fuora gli schiavi“ itd. in na
posled moramo reči, da nam je bil dogodek, kakor smo
ga v Soči prinesli, popisan od takih prič, ki so bile
nazoče pri vsej tepežki in so bile uže zaslislane po prei-
skovalnem sodniku. Vkljub uradnemu dementiju v „Ad-
riji“ tedaj ostanemo trdno pri tem, kar smo v tej za-
devi pisali v 53. lanskem listu. Sicer pa zaradi tega, kar
so učinili ti suroveži, nij nevarnost, da bi prepir mej
narodnostima na Goriškem resen in nevaren postal;
Slovenci dobro vedó, da oni surovi renegati še ne re-
prezentujejo ital. naroda na Goriškem in prav za to je
bil uradni dementi nepotreben in je k večjemu ovadil,
da je vlada v skrbéh, kar ne bi bilo potreba, če bi se
bilo od neke strani ob pravem času več skrbelo za jav-
no varnost, nego za razna zabavna društva in za druge

tukaj manj potrebne reči. Ker je v Gorici z javno var-
nostjo tako na slabem, je moralo starešinstvo najeti 6
močnih ponočnih stražnikov in nekateri goriški trgovci
uže več časa vzdržavajo take stražnike, ki morajo no-
či hoditi pred njih prodajalnicami.

Ker si pa mestno starešinstvo ne smatra za svojo
dolžnost za javno varnost skrbeti, je naročilo županu,
da se v tej zadevi obrne z resno razlozbo na namest-
ništvo. Menimo, da bo to pomagalo, ker v našem na-
mestniku poznamo energičnega in pravičnega moža.
Vse to znači naše čudne goriške mednarodne zadeve.

Govor dr. Lavričev na grobu Matija Doljaka

dno 7. januarja 1875.

Poseben žalosten dogodek nas je toliko Slovencev
tukaj zbral, kakor navadno le pri kakem arodnem shodu.
Pa namesto veselja, žalost je v naših sreh, ker pokop-
ujemo Matija Doljaka, izvrstnega Slovence, spoštovalca
vsakega dobrega Slovence, vsakega poštenega človeka.

Hude britkosti ne čuti samo njegova zapuščena
družina, kateri je bil ljubezniv oče, oziroma stric in
skerben, ojster gospodar; britkost čuti tudi mnogo dru-
gih.

Solkanska Čitalnica nima več svojega navadnega
izvrženega voditelja, politično društvo „Soča“ zgubi ž
njim enega svojih osnovevalcev, enega svojih naj iskren-
nejših udov in svojega sedajnega predsednika. Drugi
zbori pa izgubijo nevtudljivega delavca. Tako solkansko
starešinstvo, krajni in okrajni šolski svet, cestni odbor,
cenilna komisija pa deželni zbor goriški.

Naš narod in posebno kmetje so rajnkemu tako
zaupali, da so ga izvolili v vsak javni zbor v deželi,
v ktere ga so imeli pravico voliti svoje zastopnike. Pre-
pričani so bili volivci do čistega, da bo za njihovo ko-
rist pošteno skrbel, narodne zadeve navdušeno zastop-
pal, in javna opravila umno opravljal. In zares opravi-
čeval je to zaupanje povsod, dasi je v svoji prvi mla-
dosti le nekdanjo normalno šolo obiskaval. Toda prak-
tično življenje je njegove, kakor marsikaterega družega
Slovenca duševne darove razvilo, vsakdan ga je, kakor
je sam pravil, učil, njegovo pogumno srce pa se nij
vstrašilo ne zadržkov ne nasprotnika.

LISTEK.

Regata

Basada, zložil Fr. Zakrjanski.

Zdaj va-nj tukaj vse psiče, vse roga v smeh!
Zdaj tukaj: „Hoj, starec, Bogú se ti smil!“
Kedo to poslal je za slamo po peh?
Saj danes nij prvi april?
Zdaj tamkaj: Piera ti pusti, ino verjemi?
Se v fraku bo sedel med tremi!“

„Svet! Mark! Kak junaški se zdaj je zagnal!
Ko tica po zraku leti.

Ej lan'c je njegov! Le škoda je prav,
Da še po sardelah mu prsnik deši!“
Tak padajo na-nj, ko gosti sip toče,
Veslosti nij konca, vse se krohoče.

To ribča pač zbode globoko v srcé,
Obraz mu osramljen rdi;
A vendar ne jenja, krepkejše se vpraš,
se niže potegne klobuk na oči:
Užaljen podi z gondolirji v stavo,
Veslaja ne gleda ni v levo ni v pravo.

„Nu lejte! — tak šala povzame se spet —
Te stare polenovke!
Primaruha! Nij kaka smet!
Verige vže zdaj vreden je.
Le pazite! Starec se še podoži.
Jermene nam bode še rezal po koži!“

Ko kedar v grmenje strel poka na strel,
Po gorah doni pa bobni,
Tak vsakej pušici krohot je odmev,
I ribču se milo stori;
Napel v otatbo sinú je vse žile,
Po polnem moči so ga zdaj zapustilo.

Glej, leno po prečjem tam veslo leži,
Zastala v rokah je moč,
Obupen dol v vodo ribič strmi —
Ah, v glavi njegovej je noč;
Zbežale otimanja blage so nade
Trinog beneški še žitje vkrade!

Konec prihodnjič.

Listek iz mojega dnevnika.

Ljubezen te je pogubila
Mladost! zamorila cvet
Ljubezen bode se vrnila,
Prinesla sercu zdravlje spet,
Če te ljubezen ne ozdravi,
Ne upaj zdravja nikdar več.

Bilo je družega januarja 1874. Urno me je peljal
vlak iz S. med Kraškim pečevjem do druge postaje N.
Tija prišedšega čakal je uže voznik, da me je peljal še
z dvema drugima v namenjeni kraj. Kam? — natanj-
nejega nečem navesti — le toliko — letal sem visoko pa
telebil tako nizko! — da bom čutil vse svoje dni vdarec,
ki mi ga je prouzročil ta padec — kajti polomili ste se
mi perotnici — pa „unum solamen miseris socios habere
dolorum.“

Pihala je mrzla burja od sivega se snegom pobe-

ljenega Nanosa; — v nebo strmeče kraške skalovite goli-
čave bile so na levej in desnej cesti, katera nas je pe-
ljala v namenjeni kraj, le sem ter tja kako pritlikavo
hrastovo deblo v majhni skledici podobni dolinici, pri-
kazalo se je začudenemu očesu.

Kam, gospod, tako pusto?! To so bile prve besede
namenjene starejšemu gospodu, ki so predramile tiho
molčanje naše male družbe.

In vendar lepo, romantično, sicer Vas pa zagotav-
ljam, da se bote spominjali še v poznejših časih kraja,
v katerega Vas polje danes neugodna Vam osoda.

Bil je blagi mož, ki je govoril te besede; tudi on
je čutil moje gorje in težave — ali zadnje njegove besede,
česaravno polagoma izgovorjene, bile so mi vendar ne-
razumljive, in zapomnil si je sem predobro.

Mraza užitega na pustem potu otrpneli udje, mo-
rali so se nekoliko okrepčati — dospelvi na namenjeno
mesto. Polič dobrega kuhanega črnega vina in blago-
dejna je bila moč njegova, in glej oživelci so udje. Pa lepa
modra očesa, rumeni lasje, belo rudeči obraz — beli zobje —
na smeh se držéce ustnice šestnašt let stare dekli-
ce, ki nas je postregla, osladile so žlahni trtni sok.

Tukaj ne bo slabo, sem si mislil.

Blagi, skušen mož — zapazil je nekaj, česar sam
nijsem. Gospod Z. rekel je, se-li dobro počutite? in do-
brovoljni nasmehljaj sledil je temu prašanju.

II.

Kako je bilo, saj sam ne vem,
Na mojih so njena usta gorela.
Rad srečo bi pravil vsem dobrim ljudem,
Po mora molčati duša vesela.

Posebno od leta 1868 od Šempaskega tabera sem je nevturdljivo delal za narod in se njemu žrtvoval. Da žrtvoval se je v pravem pomenu besede. V začetku leta 1872 začel je namreč bolehati, vendar pa nij nehal delati za občni blagor; saj ste ga zmerom videli v vseh poprej omenjenih zastopih, dokler je mogel na nogah stati. Prosili so ga v družini, prosili smo ga tudi pri- statati. Prosili so ga v mir, dokler ne ozdravi, pa vse je bilo zastoj. Vidil je pri Slovencih marsikatero nap- čenost, mnogo zaspanosti, premalo napredka v gmo-tnem obziru; zato se je grizel in rad bi bil povsod pomagal, rad narod zdramil. Že bolehav se poda celó v zimskem času s cenilno komisijo na pot, ogledavati zemljišča po deželi trdó, da je treba za denarne zadeve naroda v prvi vrsti skrbeti in ga vsake škode obvarovati. Ved- no je kašljal, pa delal, šaljivo rekoč: Dokler kašljam, živ sem, dokler pa živim, moram izpolniti prevzete dolžnosti. Glejte kaka navdušenost, kako domoljubje, kaka železna volja!

Ne rečem, da je zaradi tega delovanja obolel, dvo- miti pa nij, da je njegova ta nevturdljivost bolezen shujšala in prezgodaj je moral končati. Res je dalje, da je njegovo neprestano, v potrebi tudi brezobzirno de- lovanje kakoga nasprotnika mu zbudilo, zlasti ker je tir- jal, naj vsak svoje dolžnosti natančno izpolni; ali hu- dobije nij imel v srei nobene; zato sem prepričan, da bodo vsi z ozirom na novo gomilo izrekli: Bodi mu zemlja lahka!

Mi njegovi prijatelji pa se težavno ločimo celó od trupa takega Slovenca, ki je bil mož izmed ljudstva in je ljudstvo ljubil, ki se je ponašal s tem, da je kmeto- valec, ki je zvest bil narodu do zadnjega.

Zares tak mož je posnemanja vreden, in tedaj ob- ljubujemo posebno mi Sočani zbrani na gomili svojega so društvenika, da homo na vso moč tudi za naprej nevturdljivo skrbeli za naroda materialni in duševni blagor in za njegovo čast. Ti pa Matija Doljak, ki si znal biti tudi iskren prijatelj primi naš zadnji presrčni z Bogom! Tvoj spomin nam bo vedno drag, ker si nam pa zapustil lep izgled domoljubja in pravega moštva, kličem: Spominu tvojemu slava!

Dopisi.

V Gorici dne 15. januarija.—V zadnjem listu na- povedani produkciji ste se pretek. saboto in nedeljo v tukajšnjem gledišči v vsakem obziru izvrstno obnesli. Za dobrodušni namen združile so se vse sicer razceplje- ne moči, pozabili smo na medsebojno mrzenje narodnih in drugih strank, na različnost plemenite modre krvi od priproste rudeče, ter smo prihiteli vsi po svoji moči re- vežem na pomoč. Oba večera je bilo gledišče natlače- no, v nedeljo jih je moralo celo mnogo zvunaj ostati ter v atriji ušesa natezati, če so hoteli kaj slišati, videti nijso mogli ničesar. V saboto je bilo nad 800, v nedeljo pa nad 900 poslušalcev; čisti dohodek obeh večerov znaša skupaj okoli 1500 gl., se ve, da s tem, kar je blago- dardnost Goričanov povrh vstopnine na krožnik položila. Na odru so sodelovali diletantje vseh tukajšnjih naro- dnosti in raznih stanov. Plemstvo, posebno venec plem- enitih gospa, „Ginnastica“ „Čitalnica“ „Gesangsverein“ društva in posamezniki posodili so svoje najboljše moči

Sledili so lepi—za lepimi slabi dnevi, danes ogre- valo je solnce zmazlo ledino in kopnel je sneg po bliž- njih višavah—jutre brila je burja—znana kraška nad- loga ter metala samceto šetajočemu se drobni pesek v oči—po dnevi delal sem to, kar so drugi hoteli—bil sem najemnik—po delu se sprehajal—vkljub burjinemu pišu, a v večer se grel v gostilni gostoljubnih ljudi—v obližji belo-rudeče, modro-oke, rumeno-lase deve.

O lepi spomini!

V tem navadnem, vsakdanjem redu minoli so dne- vi, tedni, meseci—hitro, da prehitro—delo bilo je pri kra- ju, zapustiti mi je bilo kraj, ali „spominjali sega bote“ rekel mi je blagi mož.

Kri nij voda in srce nij neobčutljiva tvarina— pogled se je s pogledom vjel—dobra beseda uzročila je dobro besedo—eno, dve—več—sam ne vem, kako je prišlo, kako je bilo, dan ločitive:

V naročji sem molčel Ti slonel,

Pa v mile zrl sem Ti oči.

Objemala poljubovala,

Ljubo si božala me Ti.

Odpusti mi, koje sveti vzor le vedno v senci nosim, odpusti, bilo je to dete nedolžno, nepokvarjeno in le kot tako sem je objel, kaj si je ona mislila—kazalo naj ti bo spoznanje poznejših dni.

III.

Šel sem v prvotno moje gnezdo. Vdobil sem najljubeznivejše liste od nje, kaka vdanost vela je iz vsa- ke vrste!

Burja brila je po Krasu, bele muhe naletavale so po počivajočem polji. Delal sem, kar so mi ukazali bil sem najet—po dnevu—v večer sem se grel med prija- telji v gorki gostilniški sobi; pesem za pesnijo donela je iz mladih narodnih prs—govorilo se je o žalostnem do- movininem stanju, pa tudi navdušeno napivalo njenej bo- ljšaji prihodnosti—in dragim živečim v raznih svetov- nih straneh; ali ona?—O na poljubovala je morebiti dru-

za blagi namen. Naj sijajnejše so se obnesle žive po- dobe, katere so predstavljale 4 glavne prizore iz Uhlandove krasne balade „Pevčeva kletev“. Aranžiral jih je bivši župan Goriški, Karol grof Coronini, izvršile pa pleme- nite krasotice goriške, in pa nekateri gospodje viših stanov. Podobe so bile prav okusno sestavljene in po- polnem primerno razsvitljene, obleke jako bogate, kakor- šne se spodebijo za kraljevski dvor, spremembe pa so se naglo in prav izvrstno vršile. Za to pa nij bilo ploska- nja ne konca ne kraja in vsaka podoba se je morala trikrat ponavljati. Tudi druge točke programma so se večinoma kaj dobro dognale. Mej muzikaličnimi pie- cami je najbolje dopala Mercadantova sinfonia, mej pevskimi zbori ne vemo, kateremu bi venec ponudili, če ne morda iz galanterije koru iz opere Lombardi, v katerem so tudi goriške dame pele slovenski zbor „Ci- gani“ je bil prav pohvalno sprejet. Tukaj naj „per pa- rentesin“ omenimo, da je skladatelj V o g e l Slovan in ne, kakor se je neka slovenska muzikalična k a p a c i- teta (?) širiti trudila, Nemec.—Tržaški tenorist, gosp. prof. Mitrovič, je žel oba večera obilno pohvale.—Tudi glediščne igre so sploh dopale, in so se diletantje kot taki prav hvalevredno obnesli, o nemški igri „Liebe im Arrest“ bi k večjemu omenili, da nij bila prav srečno iz- brana.—Uspeh obeh koncertov je pa v vsakem oziru tako sijajen, da si nij nikdo kaj takega pričakoval, za to pa se tudi vse veseli na tretjo produkcijo, katera bo v ne- deljo na korist tukajšnjim dijakom.—

Iz goriške okolice 12. januarija 1875. (Izv. dop.) Pogreb rajkega Doljaka dal je goriškim klerikalcem obeh narodnosti povod udrihati v prvi vrsti po rajne- mu, češ, da so ga drugi zlorabili, po tem po dr. Lav- rič-u, ker je kot protestant govoril nagrobno na ka- toliškem mirovdvoru in naposled po solkanskem župniku, da je to dopustil.

Kar se tiče rajkega, je dobro znano, da srd ne- katerih „gospodov“ sega čez grob in da nekateri nizki vladoželjni duhovi ne znajo brzdati svojih strasti; a če ti duhovi po svetu trosijo, da se je dal rajni zlorabiti, se s tem le smešno delajo; noben kmet, če molčimo o gospodi, jim ne bo tega veroval, kajti rajni je bil po vsej deželi dobro poznan zaradi njegovega stalnega pre- pričanja in železne volje. Njegovemu mnenju so se skoro zmerom drugi vdali, a da bi bil njega kedo vo- dil, tega še klerikalci sami ne verujejo in so to parolo le tako izdali, ker nijso imeli nobene druge pri rokah. Kar pa zadeva govor dr. Lavrič-a, moram reči, da je sree vsacega, razun strastnih in fanatičnih nasprotnikov Lavričevih omehčal; proti koncu so bila vsa očesa mokra in bilo je prav v duhu kristjanske ljubezni, da je protestant govoril na grobu katoličana. Dr. Lavrič- bi je najboljši prijatelj rajkega, nij se tedaj čuditi, če ga je njegovo blago sree gnalo k gomili takega vred- nega prijatelja in obče spoštovanega moža. Da je dr. Lavrič v govoru omenil polit. društva, katerega pred- sednik bil je rajni, to je naravno, saj je omenil tudi solkanske županije in čitalnice itd. V nagrobni govori, katere govore tudi klerikalci, mora govornik ome- niti zaslug rajkega in če so te zasluge na političnem polji, tako mra govor tudi biti manj, ali več političen, in če se hoče, bilje tudi pogreb političen, ker nadkliri- kalci goriški ne bi se bili nikoli vdeležili tega pogreba,

zega, pa ne, saj mi je ravno danes pisala—in ženska zvestoba???

IV.

Pomlad pride in zeleno

Perje spet dobi drevo.

Prišel je majnik. Zmaga!—Gospodja visoki skleni- li so in podati se mi je bilo spet v znani kraj so kate- rem je rekel blagi mož—spominjali se ga bote, v nje- no obližje! Ali kaka sprememba!—nekaj prisiljenega nič ljubeznivega:

Le pojdi, kamor ti serce veli,

Če mari ti nij nič moje izgube;

Ti pomnila bodeš vse žive dni

Ljubezen mojo in moje poljube.

Prišel je drugi dan januarija 1875. Bela odeja pokriva zemljo. Žalostno čivkanje tatvinskih vrabcev pa nagajivih ščinkovcev bije mi na ušesa, ko se o ve- černem mrzlem času sprehajam samcat krog kraja— morebiti nepozabljivega. V jako lepih, raznobojnih žarkih zahajajočega solca leskečejo se pobeljeni vrhovi planinskih velikanov Krna, Nanosa in družih.

Meni pa pride nehoté na misel stara narodna —ker v resnici iz prostega naroda vzeta pesen:

Jaz bi te prav rada imela,

Ak' bi te le revea smela,

Pa mi mamca branijo,

K' maš premajhno kajžico.

Pel sem te vrstice poluglasno—ali vendar tako, da je slišal dohajajoč ma prijatelj, katerega nijsem zapa- zil, dokler mi nij za ramo prijemši glasno nadaljeval znani odgovor:

Kajžica res ni velika,

Pa sem fantič kot se šika;

Čez en mesec al' pa dva

Se boš za mano jokala

Rezin.

ko ne bi bil imel rajni zaslug v politiki. Sicer pa v Lavričevem govoru nij bilo še govora ne o strankah; beseda „obljubujemo“ obsega ne samo Sočana, ampak vse Slovence, torej kaže implicite tudi na mir, temviše, ker je govornik nasprotnike vabil, naj pozabijo na vse, iz teh besed dr. Lavrič-a veje gotovo toliko kristjanske- ga duha, kolikor veje hudobije iz klerikalnih glasov.

Da, da, Lavrič je samopridnim gospodom, ki vo- dijo klerikalce, silno na potu. Očitajo mu uboštvu in mnogo drugih pomanjkljivosti, ti surovi strastneži ter ga črtijo pa črtnjo prav v duhu kristjanstva. Pa vse to ne bo čistemu Lavrič-u nič škodovalo; ljudje pozna- jo, kak razloček je mej rodoljubjem tega moža in ro- doljubjem klerikalnih junakov. Preslepili bodo ti gospo- dje še kakšnega reveža na duhu, a mislečega človeka ne več.

Dobro sem si zapomnil, kar je dr. L. govoril na gomili Doljakovi, ta govor mi je nepozabljiv in prav za to Vas prosim, g. urednik, da govor priobčite; saj bo to najboljši odgovor na klerikalne laži. *)

Naposled moram pa gledi župnika solkanskega goriške fanatike opozoriti na to, da je g. župnik bolj vedel, kaj dela, kakor pa oni, kaj kvantajo in pišejo. Prvič je pokazal, da pozna postavbo, vsled katere ukazuje na mirovdvoru občina, pa ne župnik,—kolikokrat se v mestih posebno v Trstu zgodi, da govoré gospodje družih verospoznanstev (še kristjanskih ne) na kat. mi- rovdvoru; duhovščina opravi molitve, vse drugo ne spa- da v njen, ampak politički delokrog. Župnik solkanski je pokazal tudi zadosti tolerance, pravega kristjanskega duha in omike, ker stavim, da bi bili goriški fanatični gospodje v takem slučaju provocirali kak škandal, saj bi ga še zdaj radi—post festum!

Zadesti o goriških klerikalcih, poznamo jih uže te zvite tičke, vrnimo se k resnejšemu.

Doljaka nij več; treba ga hode nadomestiti tu in tam; a to bošlo težko, le malo mož imamo; zatorej premišljujmo vže zdaj, kaj bo storiti.

Treba posebno, da si društvo „Soča“ izvoli delal- nega in iskrenega rodoljuba za predsednika in da od- bor uže zdaj pozvedava, kaj je storiti, da bo društvo prav dobro in zmerom bolje napredovalo in širilo se.

Sploh priporočam narodnjakom po deželi, naj bo- do delalni in naj si rajkega vzamejo v izgled, kajti našemu narodu primanjkuje značajnih in delalnih mož, in če ne homo takih imeli—gorje nam! Za denes to- liko, drugi krat kaj več.

I. F.

V Nabrežini 21. dec. (Izv. dop.) Ko smo davi usta- li, zagledamo sneg okoli in okoli. Strah, trepetin gro- za vlada sedaj med ubozimi, oh strašno lačnimi—vrab- ci! Njih nagajivi živ zav na cerkovni strehi je potihnil. Tu in tam iz kake luknje izpod strehe pokaže kak vrb- ški očak s progresznimi perutami i z obupnim pogle- dom na sneženo morje: češ: Mila Bože, letos bo žaló- va! Na, ne obupaj mi, dobri vrabce, bode uže kmalu bolje, naj le solnce zasije.... A vendar reči se mora, 21 dan t. m. je mož beseda, ker je razvil svojo sijajno be- lo zastavo daleko krog čez hrib in dol*. Toda pusti- mo to, pa povejmo katero. Da se je Nabrežina poimej- nitnila z veliko železnično postajo pa tudi z veličimi starimi kamnolomišči, prepriča se vsaki, da le enkrat les pogleda. Sloveče kamnolomišče: „Cava Romana“ je silno staro, o čemer uže pridevek „Romana“ jasno priča, pa tudi tradicija potrjuje to. Čudim se, da se starine n. pr. stari penezi ne nahajajo; kajti znano je še sicer, da so stari Rimljani po Krasu mnoga opraviti imeli. Se več. Ker me je še precej dilektanta frenologa i fizionomista, zasledil sem tod mnogo frapantnih po- snetkov staro rimljanskih fizionomij. Lahko bi s prstom pokazal na tega in onega ter rekel, mu: Til na tebi je nekaj rimljanskega! Obrazna koščovitost pri teh Slove- no-staro-rimljanih, nos, ustop do čistega resoluten in značajna odločnost, vse to me potrjuje, vizrečem m- nenji. Tudi moj prisrčni prijatelj g. Fr. Z-ski, ki sam take reči rad opazuje i ki zmiram po starih knjigah rije, kakor vam znano, mi je v tem obgledu nekajkrat priki mal. Kraševci so delalni, i to moram potrditi tudi obzir Nabrežincev. Veliko prislužka dobivajo v kama- lomiščih, pa tudi srenja ima lepe dohodke. Menim, da ima ta soseska najbolje rejeno občinsko denarnico na Krasu. Nabrežinci govoré lepo krepko slovenščino, ka- kor sploh na Krasu. Se ve pa, nekaj namešano z italya- nizmi, čemur ne gre se nikakor čuditi, ako se pomisli, da so zmiram v dotiku z Italjani. Sploh se, kakor pra- vi tudi gori imenovani g. Fr. Z-ski, ki je v tem obzi- ru l. 1866 dolgo znanstveno primerjevalno—jeziško raz- pravo v Glasniku bil priobčil, se na Primorskem velika lepša slovenščina govori, ko marsikje na Krajnskem. Znano je žaliboz, kako po več krajih čitalnice v gospo- du zaspavajo; tudi tukajšnja bi se dala zopet na noge spraviti i k novejemu življenju obuditi, ko bi bil takaj kak neodvisen in v prebitkih skušnjah ne še pre- dobro izučen kolovodja. Od učitelja, ki se je uža enkrat bil strašno hudo opek, ne smemo tega tirjati. Uže od rajkega dunajskega referenta pri ministerstvu, od g. Kollerja, ko je bil za učitelja na realki, je bil za strašnega goriškega panslavista zaznamovan, in ako ga

* Smo storili in smo tudi mi mnjenja, da pripustimo čit- tateljem in narodn samemu sodbo.

Ured.

*) Da bi to zastavo v prah potianil, nij se še noben Lukš Pis.

nij bivši njegov prijatelj, veliki slovenski patriot, g. M. Debeljak, na Dunaji po prepričanju zagovarjal, bil bi šel rakom žvižgat s trebuhom za kruhom. Kogar pikne, boji se zmirom zvite vrvi. A kljubu vsem takojšnjim oviram zbudi se, kakor gre za gotovo upati, tukajšnja čitalnica iz dolzega dremanja; saj so Nabrežinci še ti isti, ki so čitalnico tako slovesno—sijajno bili odprli, da je pater patriae, g. dr. K. Lavrič, pri oni priložnosti vskliknil: „Bogme, to je slovenski tabor!“—Ker gre urno h koncu tega leta, ne bode odveč, ako tudi o letni črhnem. V obče bila je dobra; vino pa, osobito belolo, je zelo močno in okusno. Korunu ne gre velika hvala, sicer pa je dobro. Mrazovi so tukaj le tedaj, ko burja prisopihla. Kedar je nij, pa svitlo solnce sije, ogreješ se lahko na solnei, kakor spomladi. Zrak je tod silno čvrst i zelo zdrav. Draginja v razmerji nij velika, še manje pa bi je bilo, ko bi se ne bili ptuji spekulantje vrinili, ki prodajajo, kakor se jim ljubi i ljudi odirajo. Čudim se, da noben domačinec na noge ne stopi, ter bi takim pijarkam konkurencijo napravil, da bi se z dolgim nosom enkrat odpravile iz teh krajev. Basta!

Na Krasu najdeš bistrih glav. Obžalujem samo, da si tako malo časa ali pa nič za tako močno koristno berilo ne privoščiš (oni, ki beró, vejo sami, da beró i se mikajo. i tacihi nij malo). Obžalujem, sem dejal, ker je na Krasu v respici, kolikor sem se prepričal, prav brihtnih mož, kateri se sicer sučejo prav pametno v svojem delokrogu; a bodo za slovenstvo mimo šli brez upljiva. Tacihi obžalovanja vrednih mimehodov je v Sloveniji menda veliko.

Ve se, da vsaki ne more biti pisatelj; kajti zato je treba posebnih, z velikimi stroški pa trudom, več let in v javnih učiliščih, kder uče duhoviti profesorji, zednjenih studij. Koliko dušnega pa istinitega kapitala je preje treba, predno se reči more: Učil sem se, trudil se, mraza i lakota trpel, preril sem stare knjige i novo, primerjal, sklepal, ugibal, sekal, sečen bil, korenik iskal, najdene zavrgaval, bil Sokrates, pa spet tepec; nos visoko držal, pa ga spet pogreznil; glas povzdignil, pa zopet potihnil; v vrtinjah protivoljno plesal, plesal i plesal, a ne utonil; skakal kakor spakič v onej čudodelnej flaši ali steklenici, i spet šinil kvišku, da so ga vsi gledali z odprtimi ustmi, pa na novo se pogreznil, i spet šinil; vržen bil kakor Vulkan iz Olimpa, da je ohromel, pa spet v Olimpu službo dobil, da je Homerski smeh napravil; rako kupil in je kupal, pa jih ne pokusil; oziral se po naravi krog, da je skor oslepel, pa spet vid dobil. Kaj? Še celó v zvezde! Nič, strahovite neskončne daljave! Gledal v zemeljske globočine, Mojzesa meril od pete do glave, Herodotu le pičlo verjel; skoz povekševalnike gledal vse, skoz pomanyševavnike gledan bil itd. I kljubu vsemu temu pisateljskemu plesu, mora reči: „Še nič ne vem!“ I nepisatelj hoče kaj vedeti od viših rečij? Pojte se kadi! Komur nij prirojeno, tega mu tisoč Dunajev dati ne more, i naj se na Dunaji šola do Matuzalemskih let, ali pa tudi v Ljubljani! (V slovenskih atenah; Buzarada!)

Vsake reči je konec, tedaj tudi mojega dopisa. Tako pravijo zvedeni pa modri možje. Le še par vrstic za novo leto, katere sem, tako rekši, živil iz rok nabrežinskemu humoristu Fr. Zkemu, naj pristavim. Zde se mi prav časom primerne, i potler lepo z Bogom! Čuden slovensk zastoj.

Jaz: „Nijši zdaj deset let še trak i cunje prodajal.“ Zdaj pa gradove imaš, ino si: zlahtni gospod! On: „Mevše! Tud' ti, če li češ, dobiš to po zlatem pravilu: „delaj za narod za stonj, piši za stonj kakor jaz!“

Litri.

Tožbe brzdayte enkrat, da tak malo je zdaj učenjakov!

Oakajte vendar, saj bo! Zlati nastopi še čas. Litri naj prijdejo le; ko listja jih bo literatov; K'dor po več litrov bo spil: večí bo tud' literat. Ker sem užo ravno pri Zakrajskem, naj bode omenjeno, da pripravja za gimnazije in realke, slovensko, večó stilistiko. (Kedar je bil na realki v Gorici, spisal je tudi sorodno delce po virih: „Vodilce itd.“ To tukaj omenjeno delo pa nijma nič opraviti z onim. Cisto neodvisno od onega je. Da! Za gimnazialce v izvirnej latinščini pristavek celo pristavljena vrsta vseh dotičnih mest iz Cicerona, Kvintilijana, ad Heren Hor. Virg. Av.—itd.; da sem kratek). Bog ve, ali bo minister to delo sprejel i založil? Pisano sta se nekdaj gledala, ali edupustila sta si. I tako je dobro. Za velikončne praznike poroma rokopiš v Beč skozi Gorico i Trst. Nu, zdravi! Če morete použiti ves ta moj dopisniški ričet, zagotovljeni bodite, da bote živeli še sto let!

Iz Trsta, dne 11. jan. 1875. (Izv. dop.) Kmetijsko društvo je dobilo 1200 forintov podpore od ministerstva za izboljšanje govedine ter je razpisalo 15 stipendij od 30-40 for. za toliko najlepših, mlečnih od 2-5 let starih krav, 10 za ravno toliko lepih, delavnih od 2-7 let starih volov in razun tega še dve podpori po 30 f. za dva bika. Ta je kaj lepa podpora za malo okolico tržaško, primerno skoraj še prevelika. Ministerstvo bi gotovo bolje storilo, ko bi enake podpore kmetom na deželi podelile ki so desetkrat več ne živinorejo pečajo rago pomoščeni tržaski okoličani.

Tržaški deželni zbor se bo letos od velike noči do linkosti sklical in delegacije mestnega magistrata je

uže dr. Piteri-ju nalogo izročila, da izdela načrt, kaj in o čem se bo debatiralo. Zadnje tedne se je v mestnem zboru skoraj izključljivo le s proračunom čas porabil, proračun, kateri zopet deficit kakih 10.000 fr. kaže in ki se bode do konca 1875. gotovo potencilal, in da bi ga nekoliko pokrili, taksirali so realne, gimnazijalne in ljudske učitelje tako, da bodo tem revežem po 5 1/2 f. na mesec, profesorjem pa celo po 14 vtegovali. To bo izneslo 15.000 okroglih forintov. Lepa iznajdba in težka šiba za učiteljstvo, ki je uže tako v ne predobrih pesteh. Zdi se pa tudi, da g.g. učitelji se tega zavedajo, kajti kedar so službe v okolici razpisane, vsaj zadnje čase, nij več prosilcev zanje. Bili ste dve službi tudi v adventu razpisani in prosilcev bilo je numero eden in še ta bolehaven, ki še do zdaj nij prevzel podeljene mu službe in tudi težko jo bode. Šoli Bazovica i Trebič lepo trpita. To je pa ravno uzrok, da so okolični učitelji tako različnih barv: ta popolnoma duhoven, uni skoraj bi rekel ateist, tretji zagrižen lah, skratka takoršen kakor vidi, da mu račun bolje ne-se. Nočem pri tej priliki prezvite buče, Trohe, rojanskega učitelja, bolj na tanjko popisovati. Ta ti je tica med ticami redke baže! Poznamo ga dobro, uže dolgo časa ga opazujemo in ga še bodemo.

T. H.

Iz Ljubljane dne 14. januarja se nam piše: Pri volitvah v trgovsko zbornico bomo sijajno propali; pa nij čuda; vladna in nemškutarska agitacija je strašanska; kaj takega nij še nikdar bilo; Vestenec si je zaslužil križec. Zveza liberalcev s klerikalci nij prav nič pomagala; v mestih in trgih so naši liberalci zbog tega zgubili mnogo simpatij; na deželi pa so klerikalci in duhovni premalo agitirali.—Tako umejo slogo naši klerikalci.—Propali smo uže v trgovskem oddelku, pa bomo skoro gotovo tudi v obéh drugih; a protestov proti tej nepostavni volitvi se je uže neštivilno nakopičilo in če se ministerstvo hoče le količkaj nepristransko pokazati in če noče postavne prezirati, mora ovréti te volitve.—Srda nemškutarje vsled te nepostavne agitacije raste in narod naš je za eno skušnjo bogatejši.—Omike, omike in blagostana potrebujemo in pa več poštenosti od neke strani, po tem bo vse drugače šlo.—

Sloga se na Slovenskem čudno tolmači; kder je čital v Novicah odgovor Bleiweissov na Raičevó pismo gledé sloge, ta se je lahko prepričal, da stari nočejo nobene sloge, ampak brezpogojno pokoritev.

Sé zagrižnenci je težko paktovati. — Učba in čas bosta pospeševala pametno slogo, a dokler imajo še kaj moči ljudje, ki nijso nič pozabili, pa tudi nič naučili se, bo slovenski narod vedno tepen.—Denašnja štev. „Slov. Naroda“ je bila sopet konfiskovana zarad dopisa iz Notranjskega, v katerem pobija pisatelj omenjeni Bleiweissov odgovor in navaja uzroke, zakaj morajo Slovenci edini biti in zarad nekaterin sporočil o volilni agitaciji. Zdi se nam skoro, kakor da bi bili v obseidnem stanju. a česar zdaj ne smemo povedati, bodo v kratkem objavili naši poslanci v drž. zboru.

Na Dunaji, 11. jan. (Izv. dop.) (Pust—Offenheim—Dunajščica—Slovenija—Matija Doljak.)

Pust je tukaj! Prvi teden pusta so bili prešla leta uže vsi plesi napovedani, ves program je bil uže sestavljen; letos pa nij od največjih plesov še sluha ne duha, najmanje pa od dvorskih. Menda tudi tam primanjkuje denara, kakor povsod, in viši krogi in meščanje hočejo valjda le zadnje dni v mošnjico pogledat, če bo kaj. Zaradi tega pa še ne mislite, da je pust popolnoma pozabljen, o ne! Maskovanih plesov ne pogrešamo, vsak dan so gde drugod, in gdor ima posebno veselje za dunajsko polusvetnice (demimond), ponuja se mu obilna priložnost. Še taka shajališča, ki so navadno le visokim in plemenitim družbam odprta, podajajo sedaj prve dni mnogovrstno pašo poželjivim očem. In da včasih tudi pošteni meščanje tija zahajajo, gdo bi jim neki zameril? Svet je treba poznati od slabe in dobre strani.

Obravnava z Offenheimom da neizmerno od sebe govoriti. Kamor koli greš, povsod govore o njem in edino le o njem. Ali bode obsojen ali ne, to je prasanje, katero sto in stokrat slišim. Prve dni je bilo javno mnenje popolnoma za njega vneto, ker se je presneto dobro zagovarjal; a sedaj je vendar nekoliko opesalo in vsak upa, da bo obsojen, če tudi na drugi strani z glavo kima ter pravi: Denar železna vrata prebije. Ipraševalni sodnik mu do sedaj do živga nij še prav prišel, a izpovedi kaže dovolje, v kako čudnih razmerah stoji Avstrija, v kateri so vladali možje, z Offenheimom tako tesno zvezani. Offenheimove izpovedi nijso preveč prijetne za Giskro i tudi ne govore kaj posebno za sedajnega ministra Banhansa. Obtoženeec si menda misli še svetopisemskim Simsonom, ki je dejal „Moja duša naj pogine s Filistejci vred.“ In brž ko ne bode tudi taka z našimi državniki in naj bode konec obravnave kakoršenkoli, to je gotovo, da bi imela za seboj velikansk političen npliv. Smešen prizor pri tej obravnavi pa podaja najbolje dvorni svetovalec Baryhar, sekvester Ivovske—černoviške železnice. Do sedaj menda nij še nobenega pametnega odgovora dal.—Offenheimov zagovornik je znameniti dr. Neuda, mož kacihi 45 let in kateri zraven dr. Markbreiterja najboljše slovi kót zagovornik. Kolikó bode neki pri

tem poslu zaslužil? Govori se, da čistih sto tisoč gold. in če bode obtoženeec za nekrivega izpoznan, še drugih sto tisoč. Gdor ima, lahko da in Offenheim si je mnogo prislužil. Njegovo pramoženje štejeje nekateri na 6 milijonov; poldrugi je sam priznal; se ve da je tega velika večina ženi prepisanega.—

Veliko se je pisalo po nemških, slovenskih in hrvatskih novinah, da se misli tukajšajo akad. društvo Slovenija zediniti s hrvatskim „Velebitom“ in to zaradi tega, ker „Slovenija“, ne more sama za se obstajati, češ da je Slovencev premalo, da so preslabe moči i.t.d. Vsega tega nij nič res. Slovenija ima dosta lastnih udov i tudi močij, če bi bila tudi popolnoma vnetá za jugoslovansko idejo, združiti se še ne more, dokler nas Sotla ne le narodno, ampak tudi politično loči. Tudi se hrvatski in slovenski dijaki še predobro spominjajo, kako konfusno je bilo društvo „Jug.“ v katerem so bili Slovenci in Hrvati; nigdar nij prišlo do najmanjše postoece razprave znanstvenega zadržaja in katere svrha je pač naj glavnejša pri teh družtvih, Jugoslovanska ideja naj se goji; naj se Jugoslovani spoznavajo i to se lahko s tem, da k mejsebojnim shodom shajajo, a združijo naj se ne, dokler imajo Slovenci od Hrvatov različne težnje in dokler smo v domovini še tako kruto ločeni. In če bi se s Hrvati združili, treba bi bilo tudi sé Srbi, a to se ne bo tako hitro zgodilo, kajti štrana mej zadnjimi in drugimi je preveč napeta. Kaj je potem jugoslovanstvo brez Srbov? To naj pomisli posebno oni gospod, ki je dejal, ka je samo zaradi tega predsedništvo „Slovenije“ prevzel, da bi jo pokopal in na njenih razvalinah to čudno jugoslovanstvo brez Srbov ustanovil. Ta gospod je menda tudi novost o razrušitvi Slovenije raznesel v omenjene liste. Da bi bila popustitev „Slovenije“, za sedaj nepraktična, menda vsak prevede, gdor je treznega mišljenja!—

Tudi tukajšnje Slovence je žalostna novica o Doljakovi smrti nemilo zadela. Gdor ga je poznal, moral ga je spoštovati, kajti tako čistih značajev imamo mi Slovenci res čudo malo, akopram bi jih nelzmerno potrebovali. Bil je ranjki Slovenec z dušo in telom, in poštan liberalce; da bi se bil pa od drugih zlorabil dal, kakor pravi „Glas“ v zadnji šlevilki, to trditi je uže perfidno in kaže, da Glas ranjcega nij poznal, ali pa da goriške liberalce nalašč hudobno sumniči, kajti D. je bil vedno gospodar svojega lastnega prepričanja in včasih še preveč—oprostite mi izraz—trmoglav. Kar „Glas“ dalje o pogrebu in našem dr. L. čenča, to še odgovora nij vredno, ali k večemu v listnici uredništva. Posvetiti jim je treba enkrat za vselej.*

K. M.

Politični pregled.

Dunajski časnikarski krogi se najbolj pečajo s processom Offenheimovim; marsikaka grda reč se je zvedela po Offenheimu, ki zamore kompromitirati ustavoverno stranko in sliši se, da bode opozicija vse te dogodbe porabila za resne interpellacije in napade na ministerstvo; kajti marsikaka visoka ustavoverna osoba je kompromitirana v tem processu, posebno pa Giskra.—

V resnici je zdaj najugodnejši čas, da opozicija v drž. zboru vse sile napinja in na to dela, da spravi v zadrege stranko, ki je vse sedajne miserieje v Avstriji kriva. Na Ogrskem je uže izdal en velaven mož, Koloman Tisza, geslo: proč z dualizmom!—

Čudno se tedaj suče avstrijska notranja politika in če je avstrijska opozicija le količkaj edina, zgoditi se mora velik prevrat.—

20. t. m. sopet začne državni zbor svoje redne seje, in debate v tej sessiji vtegnejo prav interesantne biti.—

Vaterlandovega sveta, da bi federalistični poslanci izstopili iz drž. zbora, noče menda nobena federalistična stran poslušati, dokaz temu je, da Vaterland, organ naših klerikalnih pravnarjev, mnogi drugi federalistični listi oštevajo. — A na vsak način pa je želeti večé edinosti opozicijskih poslancev v drž. zboru.

V Ogrskem drž. zboru začne še ta teden proračunska debata; opozicija se napravlja, da bo vladi na vso moč nasprotovala in to se ji bo prav dobro posrečilo, ker fin. minister Ghyczy hoče premankljeje pokriti s povišanjem davkov, katere namera je na Ogrskem uže a priori zhudila mej

* To smo uže storili lansko leto: ne bi bilo torej čestno za nas niti spominu rajnkega, ko bi sopet začeli oštevati fanatično pismo uke in narodne farizeje, naj pa si uže bodo v oblekah don Quixot-ov ali pa junakov.—Ranjki bil je eden najboljših in čistejših ter popolnoma neodvisnih rodoljubov; on je delal mnogo za narod pa zmerom po svojem lastnem prepričanju, on se ne bi bil prodal farizejem za ves svet, kakor so to storili dragi dr. Lavrič pa jekot farizej na tako vžienem stališču, da ga vsa črna lumparija njegovih krutih sovražnikov ne doseže. — Naj ti zadnji ne mislijo, da ga bode s perfidijo in surovostjo pokopali.—

Ured.

ljudstvom največje nejevolje. Madžari so se že začeli pokoriti. — Italijan pravi: „tutti i gruppi vengono al pettine.“ —

Hrvatski sabor ima zdaj tudi seje in je sklenil novo volilno postavo.

Česki dijaki visokih šol so v Pragi sklenili, da bodo zmerom delali v klubih, družbah, mej delah in povsod, kjer se znajdejo, za absolutno samostalnost českega kraljestva po izgledu ogrskega kraljestva. Česko ljudstvo je ta važen sklep z navdušenostjo sprejelo, vlada pa dela na to, kako bi to agitacijo nemogoče storila.

V Českem gledišču v Pragi je te dni prišlo do demonstracij proti Staročehom; vidi se, da na Českem strast in prepir mej narodnima strankama zmerom bolj raste.

Na Francoskem zdaj dnevuje narodna skupčina in ima mnogo sej; pret. teden se je čitalo Mac Mahonovo poslanje, v katerem poudarja vlada, da je treba precej pretresovati in skleniti ustavne postavbe. Gledé teh postav pa so nastale navskrižnosti mej parlamentarno večino in ministerstvom, katero je podalo odpoved; a ker Mac Mahon sedajnim ministrom ne more najti naslednikov, mora to ministerstvo še ostati provisorično. Na Francoskem je sploh velika zmešnjava in debate v parlamentu so ostre in dolge.

Novi Španski kralj je stopil v Barceloni na španska tla. Povsod ga sijajno sprejemajo. V Madridu, kjer je zdaj že došel, bodo velikanske slovesnosti. — Čudno je, da klerikalci nasprotujejo temu Bourbonu in se potezajo še zmerom za Don Karlos-a, češ, da on zastopa legitimni princip in da kralj Alfonz je kreature Bismarkova. To je morda res, kakor smo že pred enim časom na tem mestu omenili; a mati sedajnega španskega kralja je o svojem času dobila zlato rožo (znamenje čednosti) od papeža in Bourboni so vsi manj ali več klerikalni. — Don Karlos pa še zmerom stoji na Španskem pripravljen na boj s svojim žlahtnikom. — Gotovo je to, da tudi sedajna vlada nij še trdna in se bode tudi težko tako hitro vtrdila.

Nemški listi pišejo o nekem namenu Bismarka, da bo on po smrti sedajnega papeža postavil drugega papeža, nemškega kardinala kneza Hohenlohe, kateri bo preklical marsikatero dogmo in sploh reformiral kat. cerkev. — Nemški državni zbor je končal prvo posvetovanje o postavi civilnega zakona.

Razne vesti.

(„Slovenski Narod“) od 12. t. m. je slavna vlada konfiscirala in kakor v večerjšnji številki čitamo, je bil skozi in skozi zaplenjen, ker so dopisi poročali o čudnem postopanju nemškutarske — vladne stranke o volitvah za trgovinsko zbornico. Enaka osoda je zadela Narod od 14. t. m.

(Zadnja vest o predelski železnici). Naš dunajski dopisnik je iz zanesljivega vira izvedel veselo novico, ki se nanaša na predelsko železnico.

Kakor znano, pride še sedaj v pretres predlog o pontebški železnici; vsakdo ve, da vlada je temu predlogu zoperna, in isti čas, ko pride pontebška železnica v pretres, prinese prav gotovo vlada tudi predlog o predelski železnici, za katerega bode ona vse svoje moči uporabila. Zaradi tega se tudi nijso neki odpovedali drž. poslanci tržaški mandatom.

(Geschichte des Landes Krain vom August 1814). Izšla je zgodovina kranjske dežele pod tem naslovom v nemškem jeziku iz tiskarne Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani, ta zgodovina obsega v treh zvezkih vse zgodovinske dogodjaje od najstarejše zgodovinske dobe do leta 1493. Gospod pisatelj bo še v treh nadaljnjih zvezkih dovršil kranjsko zgodovino do najnovejše dobe morda še v tem letu. Ker je ta zgodovina še precej nepristransko pisana in ima posebno za Slovence mnogo specijalno zanimivega gradiva, jo priporočamo inteligentnim slov. krogom. Po poti subskripcije dobi se vsak zvezek po en gold., tedaj bo stalo celo delo le 6 gold., mej tem ko v bukvarnicah kupljeno stane 9 gold. — Kesneje enkrat bomo že še omenili te zgodovine.

(„Slovenski učitelj“), gotovo najboljši strokovnjaški list za učitelje, priporočamo posebno vsem slovenskim učiteljem in tudi drugim rodoljubom in šolskim prijateljem. Ta list, ki temeljito razpravlja vse

šolske zadeve in se poteza za materni slovenski jezik v šolah, organ je učiteljskega društva za slovenski Stajer, izhaja v Mariboru in stane celo leto f. 3. — pol leta f. 1.50. Naročnino naj se pošilja: gosp. Stefanu Kovarčič-u, nadučitelju v Središči (Polstran) Stajersko.

(Zakusnica) sta se ta pot „Soča“ in „Km toralec“ zaradi pomanjkanja delalcev v tiskarni; naj nam ne zamerijo naročniki.

(Rodoljubom in našim prijateljem!) Še enkrat priporočamo našim prijateljem, naj širijo naš list in naj mu pridobivajo novih naročnikov, da bo list trdno stal in se ne bo treba bati za njegov obstanek. Doda se je v tem obziru še premalo storilo in vendar ne bi bilo težavno „Soči“ pridobiti še mnogo naročnikov; torej na delo prijatelji in svobodoljubi. Ob enem priporočamo tudi „Kmetovalca“, ki je danes privikrat izšel in smo ga poslali na ogled vsem naročnikom „Soče“ in še drugim rodoljubom. Kdor noče prejemati tega lista naj vrne 1. števil., ali pa naj nam to naznani po listnici. Uredništvo.

(Novi kolekti). S 1. januarjem je ministerstvo izdalo nove koleke. Da se v okoliših pride vsaki pomoti, je treba opozoriti ljudi, da stari koleki nijso več veljavni in da vsi dokumenti morajo biti kolekovanji z novimi markami; kdor pa ima kaj starih mark, jih še lahko zamenja proti novimi do 30. aprila t. l.

(Čitalnica goriška). Včerajšnja plesna zabava je bila prav lepa in mnogo obiskana, plesalo je čez 30 parov. V soboto bo velik ples, katerega se bo vdeležilo, kakor vse kaže, prav mnogo lepega občinstva. Novih udov zdaj zmerom pridobiva čitalnica in mnogo družin goriških, ki so izstopile iz sedaj popolnoma uradne Konkordije, se bo morda vpisalo v čitalnico. Letos, kakor lani, ima čitalnica največ zabav in gotovo sta odbor in veselični odsek za to skrbela, da bodo zabave tudi prav lepe.

(Tinktura za uničenje insektov). Neki medicinski in kemični časopis prinaša recept neke tinkture, ki jo v Rusiji rabijo proti molem v kožuhovalni in katera je tudi koristna za volneno blago, da je moli ne snedo: Alkohol 8 delov, kanfore 1 in raztopljeni kolokvintidi 1 del skupaj zmešano in ta zmes uniči vsakojake mole in druge insekte.

(Največji mrav) na svetu je v Sibiriji; ruski trgovec Sewerov konstatuje z natančno preiskavo 59 stopinj pod ničlo. Slavni Sibirski potovalec pripoveduje, živo srebro je trdo in se je obdeluje kakor svinec; železo in druge rudnine so jako krhke; zdi se, kakor bi hotel celo ogenj zmrzniti, kajti gazi, ki ga rede, zgubljajo mnogo svoje gorkote.

(Živtanka kuga). C. k. namestništvo naznanja, da je jenjala kuga v 4ih vaseh pazenskega okraja, v Rušič-u, Eršič-u, Bresec-u in Cerljenku. Razun v Gorenjevasi nij se od 20. do 27. decembra v Istri pokazal noben nov slučaj kuge in tako se je nadejati, da še ta teden bo kuga skoro v vseh istrskih vaseh jenjala in da bomo na Goriškem popolnoma prosti ostali strašne nesreče.

(Koncert) v goriškem gledišču z enakim programom kakor pret. nedeljo bode sopro v nedeljo, in sicer na korist ubogim dijakom. Nadejati se je tudi tu obilnega obiska, kajti mnogi dijaki so — reveži! in zaslužijo podpore v prvi vrsti.

(„Pravi Slovenec“), društvo za širjenje in likanje slovenskega jezika, katerega smo že na tem mestu omenili, nij vdobilo vladnega potrdila. Živela svoboda in enakopravnost!

(„Revanche“) (maščevanje) bode imel napis spominek, ki ga postavijo Francozi na polju Mars la Tour na čast padlih vojakov 1870 l. Spominek bode postavljen tikoma nemške meje. Na kamenitem podstavcu bode stal Francoski vojak stopaje proti Nemčiji, pod njim Elzacija in Lotaringija v ženskih podobah mej granatami topovi in drugimi vojaškimi znamenji. Prišel bode čas in „Revanche“ se bode obistinila nad samogoltnimi prusaki!

(Tatvina). Minoli četrtok ponoči je neki znan potepuh vlomil skozi okno na stari pošti in je odnesel eno 15 gold. vredno uro. Ponujaje jo v kavani pri Marcinu za 3 gold., se je nekemu Lenardiču takoj zdelo, da je ukradena, tudi tat je zavohal, da je na sumu in jo je pobrisal, a L. mu sledi in s pomočjo privatne straže Raštelskih trgovcev ga zasačijo in tirajo na policijo. Kje je bila pa mestna straža, sam Bog ve!

(S Mat) se nam poroča, da so oni dan ponočnjaki s kamenjem napali vikarjevo stanovanje, lestvo pod okno pridejali, je ubili in ubozemu vikarju kamnje na posteljo-metal. Gotovo bi se mu bila slaba godila, ko ne bi imelo okno zavešala, katera so kamnje pridrževala, da nij na posteljo letalo. Če se uže hočejo na šivikarjani gosпода nuncia iznebiti, naj bi bolj poštenih sredstev se poslužili, ne pa zavrtno napadali ga!

(Kdaj se mora plačevati davke). C. k. primorska finančna direkcija oznanja, da je treba plačevati a) gruntni davek na vsakega l. meseca naprej, tedaj v 12ih mesečnih ratah; b) hišni davek ravno tako; c) pridobinski davek (patento) vsako leto dvakrat, to je 1. januarja in 1. julija; d) dohodninski davek vsako leto 4krat postecipando, namreč 31. marca; 30. junija, 30. septembra in 31. decembra. Če davkoplačalci ne plačajo davka in priklad v teh terminih, jim bodo davkarije po preteku 14. dnij po omenjenih obroklih računile zamudne obresti, kakor hitro je glavna svota davščina viša od 50 gld. Za vsakih 100 goldinarjev dolžane davščine se bo računilo 1½ sold obresti za vsaki dan zamude.

(Statistično). Leta 1874 se je v Gorici rodilo 553 ljudi obojega spola; umrlo jih je 667, in v zakon je stopilo 119 parov.

(Prišlo se „Slov. Matice“ knjige na l. 1874. „Letopis“ za 1874; „Prirodoslovski zemljepis“ sp. J. Jesenko; Zgodovina avstr. ogerske monarhije, sp. J. Krsnik; Ker za gospod poverjenik je goriški mnogih p. n. gg. društvenikov stanovanje ne ve, naj bi blagovoljno poslali ali prišli po-nje (Travnik, 277, l.). Kdor ni še dobil z e m l j e v i d o v (Italije, Nemčije in Turčije) za l. 1873, izroče se mu z novimi bukvami vred. — Kot povračilo za vse stroške lanskega leta plača vsak prejemnik 10 soldov.

(Zbornica odvetnikov) je imela dne 6. tek. mes. letni občni zbor. Za predsednika je bil izvoljen sopro odvetnik dr. Rimondo, za podpredsednika gosp. odvetnik dr. Jona; odborniki pa so bili izvoljeni gg. odvetniki dr. Egger, Jakopič, Tonkli in Verzeznassi

Prva Česka Občna

zavarovalna Banka v Pragi

z utemeljino delnice gold.

6,000,000

sprejema zavarovanja, in sicer:

- proti škodi po ognju;
- na človeško življenje v vseh kombinacijah, mej temi tudi zavarovanja letnih dohodkov in osnove asocijacionov;
- proti škodi na srečnem steklu;
- proti škodi po toči.

Banka je v stanu, dajati gospodom zavarovancem stanovitne koristnovne pogaje proti nizkemu plačilu.

V večih krajih, kjer Banka še nij zastopana, sprejmejo se zastopniki ali agenti. Ponudbe naj se pošljejo: „Podružnici: Prve Česke občne zavarovalne Banke v Trstu, Via Canal Grande n.ro 13 (Palazzo Genet).

Peči za koks

Podpisana priporoča peči za kurjavo s koksom popolnoma novega sistema, narejene iz ognjotrdnih opek z regulatorjem in notrajsno cevjo za ogrevanje zraka; te peči trajajo dolgo časa in grejejo izvrstno s porabljenjem prav malo kurila (koks). Stanejo na mesto postavljene in vzdane od 14 do 32 gold. in več z dimno cevjo, dolgo 15' vred.

Hišni gospodarji in vsi tisti, ki hočejo po ceni gorke sobe imeti naj se obrnejo

v plinovo tovarno
v Gorici

Kamnarji in sploh delalci, ki so navedeni delati v kamnikih (javah) dobé dela blizu Dunaja. — Obrniti se je: Wien Stubenbatal No. 1, 1. Stock links. —

Denašnjemu listu je priložen „Kmetovalec.“